

El llenguatge

Mil anys 7/VIII/1979

De fet, tots els numerals ordinals poden ésser usats amb valor pronominal, és a dir, comprnent a més del seu significat, quantitatiu el del substantiu que determinen. Havent parlat de llibres, deu, pot voler dir «deu llibres»; havent parlat de camises, dues, pot voler dir «dues camises».

Algú pot dubtar de la veracitat d'aquesta afirmació perquè, en bon català, la resposta a la pregunta Quants llibres vas comprar? no és pas «Vaig comprar deu» —tal com tants, malaurats, i malauradament, n'hi ha que diuen avui— sinó En vaig comprar deu, frase en què el valor substantiu és representat pel pronom en i, per tant, el numeral deu hi continua tenint un valor purament quantitatiu o determinatiu. Però aquest fet únicament s'esdevé quan un grup com deu llibres exerceix en la frase la funció de complement acusatiu. En frases com Hi havia cinc corbates i dues eren meves, Jo contribuïxo a tres subscripcions i tu contribuïxes a quatre, Aquest és l'autor de sis llibres i aquell el traductor de set, els numerals dues, quatre i set —que són termes de l'oració altres que el complement acusatiu— volen dir, respectivament, «dues corbates», «quatre subscripcions» i «set llibres». I fins i tot, responent a la pregunta Quants llibres vas comprar? es pot dir, simplement, Deu.

En tots aquests casos, però, perquè el numeral tingui valor pronominal, els substantiu ha d'haver estat esmentat abans. Si no, només en alguns casos especials, els numerals tenen aquest valor, normalment referits a persones. Podem dir, per exemple, Tres que no saben el que volen, o bé La colla dels deu, en què tres i deu volen dir persones, individus, nois, etc. També un numeral com milió s'usa significant «un milió de pessetes»: Je hi porta guanyats tres milions.

Per a designar uns determinants nombres o períodes d'any existeixen alguns noms col·lectius ben coneguts: el lustre (cinc), el segle o la centúria (cent) i el mil·lenni (mil). Però algú, en lloc d'aquests noms col·lectius de significat específic, especialment en el darrer cas, recorre indegudament als altres col·lectius de significació genèrica: «Aquella ermita, un miler després d'haver-se construït, encara...» Cal evitar frases com aquesta, desproveïdes de sentit, i dir mil anys o un miler d'anys o, això sí, simplement un mil·lenni, que és el terme específic que significa efectivament «mil anys».

Albert Jané